

ŠTEVILKA
42
LETNIK
62
LJUBLJANA
4. XII. 2003

GLASILO
ZVEZE
SVOBODNIH
SINDIKATOV
SLOVENIJE

DELAVSKA ENOTNOSTI

Zakon o zaposlitveni
rehabilitaciji in
zaposlovanju invalidov

Proti prekladanju
iz desnega v levi žep

Prednost so
nadstandardne storitve

Plesali so za revščino

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov

Predlog zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov je končno usklajen med socialnimi partnerji. Po dveh obravnavah v ekonomsko-socialnem svetu in po dveh usklajevanjih v posebni strokovni skupini, vodil jo je minister za delo dr. Vlado Dimovski, je predstavnikom socialnih partnerjev uspelo uskladiti delovno besedilo predloga zakona. Ta zakon smo sindikati pa tudi delodajalci zelo težko pričakovali in ga tudi dočakali. Njegov cilj je povečati zaposljivost in ohraniti zaposlitev invalidov.

Ta zakon je zelo pomemben za zaposlovanje in delovnopравни položaj invalidov. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, uveljavljen 1. januarja 2000, vsebuje določbe, ki omogočajo odpuščanje invalidov. Vendar se te določbe začasno, to je do 31. decembra letos, še ne uporabljajo, njihova uveljavitev je vezana na sprejem in uveljavitev zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov. Ker ta novi zakon ne more biti uveljavljen do konca letošnjega leta, je že pripravljen predlog sprememb zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki bo uveljavitev določb o odpuščanju invalidov premaknil za leto dni, to je do konca leta 2004. V tem času bo predvidoma sprejet in uveljavljen zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov in sprejeti predpisi za njegovo izvajanje. Brez teh predpisov zakona praktično ne bi bilo mogoče izvajati.

Piše:
Gregor Miklič

Zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb iz daljnjega leta 1976 še vedno velja in ga tudi uporabljamo, čeprav ga je zaradi sprememb v družbeno-političnem in družbeno-ekonomskem sistemu čas povsem povozil. Zaradi tega smo se že pred več kot sedmimi leti odločili za pripravo posevne novega zakona o usposabljanju in zaposlovanju invalidov. Upravni odbor zavoda za zaposlovanje je takrat sklenil, da je zaposlovanje invalidov treba urediti po tako imenovanem kvotnem sistemu. Kvotni sistem pomeni, da mora vsak delodajalec zaposliti invalide, in sicer vnaprej določen odstotek. Takšen sistem zaposlovanja vsebuje tudi predlog novega zakona.

Zaposlovanje invalidov je eno najbolj žalostnih poglavij zaposlovanja na Slovenskem. Čeprav so bili invalidi že po prejšnjih predpisih o delovnih razmerjih zaščiteni kategorija, so ti predpisi imeli luknje, ki so včasih omogočale kar množično odpuščanje invalidov. To so omogočali zlasti predpisi o prisilni poravnavi, v katerih so delodajalci odpuščali tako invalide kot starejše delavce, delavce z zdravstvenimi težavami, ženske in podobno - odpuščali so vse tiste, od katerih ni bilo več mogoče pričakovati nadpovprečnih naporov in nadpovprečnih rezultatov. Novi zakon o delovnih razmerjih je pri odpuščanju invalidov naredil več reda, saj jih ni mogoče več odpuščati v postopkih prisilnih poravnav, pa tudi sicer je zakon zelo omejil možnosti delodajalcev za odpuščanje invalidov. Odpuščanje invalidov je bilo in je še velik problem, še večji pa je njihovo zaposlovanje ali ponovno zaposlovanje. Na zavodu za zaposlovanje je ta čas prijavljenih več kot 15.000 brezposelnih invalidov. Med njimi je veliko takih, ki so zaradi starosti ali zaradi pomanjkanja poklicne in strokovne izobrazbe ali svoje neusposobljenosti težko zaposljivi. Več kot 4000 pa je med njimi takšnih, ki jih je mogoče zaposliti in se tudi želijo, vendar so vrata za zaposlovanje invalidov pri delodajalcih trdno zaprta.

Pri usklajevanju rešitev v zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov je ZSSS predlagala, da sistem usposabljanja in zaposlovanja poskrbi za vse invalide, še zlasti pa za delovne invalide, ki izgubijo zaposlitev in jih nihče noče več zaposliti. Predlagali smo tudi, da invalidov ne bi smeli zaposlovati za določen čas. Menili smo, da za invalide, usposobljene za delo, ne bi smeli uvajati poskusnega dela. Zapisali smo tudi, da zaradi nesposobnosti invalidom

ne bi bilo mogoče odpovedati pogodbe o zaposlitvi in da je invalidom treba omogočiti prezaposlovanje pri drugem delodajalcu. Zahtevali smo, da morajo imeti socialni partnerji (sindikati in delodajalske organizacije) večji vpliv na urejanje zaposlovanja invalidov. Čeprav so bila pogajanja z delodajalci trda, smo večino svojih predlogov uveljavili.

Invalid je vsaka oseba, ki ima status invalida po katerem koli predpisu, oseba, pri kateri so z odločbo pristojnega organa ugotovljene trajne posledice, telesne ali duševne okvare ali bolezni, in ima zato bistveno manjše možnosti, da se zaposli, ohrani zaposlitev ali v zaposlitvi napreduje. Zaposlitvena rehabilitacija so storitve, ki se izvajajo s ciljem, da se invalid usposobi za ustrezno delo, se zaposli, zaposlitev zadrži in v njej napreduje ali spremeni poklicno pot. Za pridobitev statusa invalida se bo uporabljala mednarodna klasifikacija funkcioniranja, invalidnosti in zdravja, ki jo je leta 2001 sprejela Svetovna zdravstvena organizacija. Vsakemu invalidu zakon zagotavlja zaposlitveno rehabilitacijo in jo tudi podrobneje ureja. Izvajala se bo po načrtu zaposlitvene rehabilitacije, ki ga bodo za vsakega brezposelnega invalida pripravili strokovnjaki na zavodu za zaposlovanje. Zaposlitvena rehabilitacija se bo izvajala kot javna služba, izvajali pa jo bodo lahko javni zavodi ter druge pravne in fizične osebe, ki bodo izpolnjevale predpisane pogoje in bodo pridobile koncesijo za opravljanje te dejavnosti. Izvajalci bodo morali zaposliti svoje strokovnjake. Pravico do zaposlitvene rehabilitacije bodo invalidi uveljavljali pri zavodu za zaposlovanje. Po končani zaposlitveni rehabilitaciji bo treba izdelati oceno zaposlitvenih možnosti invalida, ki mora predvsem povedati, ali je invalid zaposljiv v običajnem delovnem okolju, v podporni ali v zaščitni zaposlitvi, ter za katera dela je usposobljen in kakšne prilagoditve potrebuje na delovnem mestu.

Invalidi se bodo v skladu z zakonom zaposlovali lahko v običajnem delovnem okolju, v invalidskih podjetjih ter v podporni in zaščitni zaposlitvi na delih, ki ustrezajo njihovim sposobnostim. Delodajalci bodo dolžni v aktu o sistemizaciji oziroma v letnem poslovnem načrtu predvideti delovna mesta za zaposlovanje invalidov. Za invalide je primerno tudi delo na domu in delo na daljavo.

Delodajalec ne more invalidu redno odpovedati pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga. Prav tako delodajalec ne more invalidu odpovedati pogodbe o zaposlitvi iz razloga nesposobnosti in če invalid zaradi svoje invalidnosti ne dosega pričakovanih rezultatov. Delodajalec lahko odpove invalidu pogodbo o zaposlitvi, le če mu istočasno ponudi novo pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na drugem delovnem mestu, ki ustreza invalidovi strokovni izobrazbi, usposobljenosti in delovni zmoglosti. Delodajalec lahko invalidu ponudi pogodbo o zaposlitvi tudi pri drugem delodajalcu, predvsem v invalidskih podjetjih. Če delodajalec invalidu ne more ponuditi zaposlitve

za nedoločen čas in za dela, ki ustrezajo invalidovi strokovni izobrazbi, usposobljenosti in delovnim zmožnostim, odloči o utemeljenosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga posebna komisija, ki je ustanovljena na podlagi zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Predlog zakona podrobneje ureja zaščitno zaposlitev, to je zaposlitev invalida na delovnem mestu v prilagojenem delovnem okolju (zaposlitveni center); podporno zaposlitev, to je zaposlitev v običajnem delovnem okolju s strokovno in tehnično podporo; in v invalidskih podjetjih. Predlog zakona podrobneje ureja pogoje in postopek za pridobitev statusa invalidskega podjetja. Do sedaj so bila pogosto vse drugo, samo invalidska podjetja ne. Zelo bo poostren tudi nadzor nad poslovanjem invalidskih podjetij in namensko uporabo sredstev, ki jih država daje oziroma vrača invalidskim podjetjem.

Za zaposlovanje in ohranitev zaposlitve invalidov je največja novost kvotni sistem njihovega zaposlovanja. Vlada bo na predlog ekonomsko-socialnega sveta določila kvoto invalidov, ki jih bo moral zaposliti vsak delodajalec v posamezni dejavnosti. Kvota ne bo mogla biti nižja od odstotka in ne višja od šestih

odstotkov. Kvotni sistem bodo morali upoštevati delodajalci, ki zaposlujejo 20 ali več delavcev. V kvoto se ne bo štelo zaposlovanje invalidov v invalidskih podjetjih, ki so jih ustanovili posamezni delodajalci in vanje prezaposlili invalide.

Delodajalec, ki iz kakršnega koli razloga ne bo zaposlil invalidov oziroma ne bo izpolnil kvote, bo dolžan mesečno ob izplačilu plač plačati prispevek za zaposlovanje invalidov v višini 70 odstotkov minimalne plače za vsakega invalida, ki bi ga bil dolžan zaposliti. Predlog zakona uvaja celo vrsto (finančnih) spodbud za zaposlovanje invalidov, pa tudi spodbud za večje zaposlovanje invalidov, kot je določeno s kvoto. Predlog zakona bo torej sankcioniral ravnanje delodajalcev, ki ne bodo spoštovali določb zakona, in jih stimuliral, tudi nagradil, če bodo zaposlovali invalide. Za celotno področje zaposlovanja invalidov bo skrbel sklad za spodbujanje zaposlovanja invalidov, ki bo organiziran kot javni finančni sklad. V ta sklad se bodo stekali prispevki delodajalcev, ki ne bodo zaposlovali invalidov. Državni proračun pa bo poskrbel, da bodo njegova sredstva zadostovala za financiranje vseh nalog. Že za leto 2004 je v državnem proračunu predvidenih bistveno več sredstev za pospeševanje

zaposlovanja invalidov kot do sedaj. Sklad bodo ustanovili vlada, zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in zavod za zaposlovanje. Pri upravljanju sklada pa bodo sodelovali tudi predstavniki sindikatov in delodajalskih organizacij. Reprezentativne zveze in konfederacije sindikatov za območje države bodo v nadzornem svetu sklada imele skupaj enega člana, enega pa reprezentativne delodajalske organizacije za območje države. Na prvi pogled majhno število članov, vendar je po zakonu o javnih skladih število članov nadzornega sveta omejeno na predsednika (ki je vedno minister, pod katerega spada dejavnost sklada) in največ šest članov.

Če bo šlo vse po sreči, bo predlog zakona (zdaj je v koalicijskem usklajevanju) v začetku decembra predložen državnemu zboru v sprejem. Da bi bili zagotovljeni vsi pogoji za začetek njegovega izvajanja s 1. januarjem 2005, bo moral biti sprejet najkasneje do konca junija 2004. Od takrat dalje pa naj bi bilo mogoče tudi odpovedati pogodbo o zaposlitvi invalidu iz poslovnega razloga, po postopku (soglasje posebne državne komisije, v sestavi katere bodo tudi predstavniki sindikatov), ki ga določa zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Zgodnja vključitev v območje evra je dobra

Pedro Solbes Mira, evropski komisar za gospodarske in denarne zadeve, je konec novembra v Varšavi organiziral mednarodno konferenco z naslovom Od vstopa v Evropsko unijo do sprejema evra. Ker je ta tema aktualna tudi za nas, so se konference udeležili tudi naši strokovnjaki, med njimi tudi podpisani. Povprečni bruto domači proizvod v 10 državah pristopnicah v EU (Ciper, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovaška, Slovenija) je leta 2002 znašal samo 47 odstotkov povprečja držav članic EU (v Sloveniji znaša 72,6 odstotka). Pristopnice bodo razvito Evropo skušale dohiteti z dobrim poslovnim okoljem, investicijami v infrastrukturo in človeškim kapitalom. V njih bo država morala zagotavljati makroekonomsko stabilnost. Na dohitevanje razvitih držav bo vplivalo tudi vključevanje podjetij v širše gospodarske povezave. "Ciljanje na najzgodnejši možni datum vstopa v Evropsko monetarno unijo (prevzem evra) je najboljša

strategija za države pristopnice, ker jih bo to prisilo zaključiti strukturne reforme, da bi dosegle mastrichtske kriterije (nizka inflacija in dolgoročne obrestne mere, omejen proračunski primanjkljaj in javni dolg, stabilen menjalni tečaj). Vse to je dobro za dolgoročni gospodarski razvoj," je povedal Leszek Balcerowicz, predsednik poljske centralne banke. Ciljanje na najzgodnejši datum vstopa v Evropsko monetarno unijo bo državam pristopnicam omogočilo, da bodo uveljavile prednosti enotne valute, kot so: močnejša fiskalna disciplina, zmanjšanje tveganja menjalnega tečaja in menjalnih stroškov, nižji transakcijski stroški v zunanji menjavi in dolgoročne nižje obrestne mere.

"Ni dvoma, da bodo zelo enotne in neodvisne eko-

nomije, ki si delijo skupni trg in valuto, z učinkovito ekonomsko uskladitveno politiko pridobile. Čeprav so za ekonomske politike v EU v glavnem odgovorne posamezne države, moramo priznati, da lahko le-te vplivajo tudi na druge države članice in tudi na celotno EU. Glavna motivacija za uskladitev je, da se zavedamo čezmejnih učinkov nacionalnih politik in zagotovimo primerno preskrbo skupnih dobrin, stabilnost cen in tečaja evra ter čezmejni finančni nadzor. Več ko bo čezmejnih prelivov, več bo razlogov za močno uskladitveno sestavo," je povedal Solbes.

Jure Snoj,
svetovalec ZSSS za ekonomsko področje

Zelena luč za davčno reformo

Proti prekladanju iz desnega v levi žep

Finančno ministrstvo je po dolgih pripravah pripravilo dva nova davčna zakona. Oba skupaj in še kakšen predpis naj bi bili usmerjeni zlasti v razbremenitev gospodarstva. O vsebini predlaganih zakonov in posledicah njihove uveljavitve je dvakrat razpravljala ekonomsko-socialni svet. Ob načelni podpori obema zakonoma so do izraza prišla tudi dokaj različna pričakovanja sindikatov in delodajalcev. Delodajalci so zlasti opozarjali, da davčna reforma ne bo povzročila razbremenitve gospodarstva. Sindikati pa so se bolj bali, da bo tri tisoč tolarjev manj iz desnega žepa povzročilo, da bo iz levega žepa treba dodati štiri tisoč. Po Semoličevih besedah je prav mogoče, da se bodo neto plače povečale manj, kot bo delavec moral

plačati za dražje storitve, na primer oskrbo v vrtcih, stroške bivanja ...

Razlike med delodajalci in sindikati bo minister Dušan Mramor verjetno lahko uskladal, težje bo ustregel apetitom političnih strank, ki bodo bolj špekulirale z volivci, kot upoštevale cilje davčne reforme. Če naj bi predlogi različnih izjem obveljali, ne bo od reforme ostalo skoraj nič. Sindikati številnih predlogov o izjemah zato ne bodo mogli podpirati, meni Brane Mišič.

Nov dohodninski zakon naj bi po besedah finančnega ministra Dušana Mramorja zvišal neobdavčen dohodek na raven minimalnega dohodka iz zakona o socialnem varstvu (sedaj znaša nekaj več kot 40.000 tolarjev). Ker bo razbremenil tiste z najmanjšimi prejemki, bo izpolnil tudi pričakovanja ZSSS.

Ker bodo zavezanci z nizkimi dohodki razbremenjeni dohodnine, se bodo neto plače lahko povečale. Ta sprememba bo odpravila tudi problem prevelikih obremenitev dohodkov fizičnih oseb in zmanjšala stroške dela. Davčna bremena bodo zaradi obdavčitve premoženja in kapitala (tudi finančnih transakcij) porazdeljena pravičneje, namesto dela bo bolj obdavčeno premoženje. Z dohodnino naj bi v proračun priteklo 35 milijard manj denarja, zaradi obdavčitve kapitala pa 25 milijard več.

Po Mramorjevih besedah naj bi povečanje najnižjih neto plač zmanjšalo sindikalne pritiske na poviševanje plač. Sindikati se s tem seveda ne strinjajo. Delodajalci so bolj na Mramorjevi kot na sindikalni strani. Dušan

Semolič je prepričan, da usklajevanje plač ni nikoli povzročalo inflacije. Po dogovoru o politiki plač za obdobje 2002-2004 se plače usklajujejo v nominalnih zneskih in šele v decembru se poračuna razlika do morebitne večje inflacije. Plače delavcev torej niso generator inflacije in njihovo gibanje je najbolj spoštovana določba socialnega sporazuma. Plače se morajo usklajevati z inflacijo, da bi se tako ohranila njihova kupna moč, in to so sindikati dolžni zagotoviti. Še posebej je to pomembno za najslabše plačane. Tudi v večini evropskih držav pri usklajevanju plač upoštevajo rast življenjskih stroškov, seveda tudi produktivnosti. Če naj bi še naprej imeli socialni mir, to nekaj stane, meni Semolič. Sindikati lahko pristanejo na enoodstotno zaostajanje plač za rastjo produktivnosti in upoštevanje inflacije, usklajevanju plač s preteklo inflacijo pa se ne morejo odreči. Pogajanja o tem pa so seveda mogoča.

Za delodajalce je v tej reformi največji problem davek na plače. Uveden je bil leta 1996, ko se je zmanjšala obveznost delodajalcev do pokojninske blagajne. Dotok denarja v proračun iz tega davka narašča in je že večji, kot so pred leti pridobili pri prispevku v pokojninsko blagajno. Delodajalci nikakor niso zadovoljni s predlogom, da se ta davek začne zmanjševati šele leta 2005. Ob tem bodo morali odgovoriti tudi na Semoličevo zahtevo, naj se hkrati z ukinitvijo tega davka izenačijo prispevki delavcev in delodajalcev v pokojninsko blagajno.

F. K.

Merinka Merikop delavkam ni poplačala terjatev iz prisilne poravnave

Na območni odbor sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije (STUPIS) v Podravju so se pred dnevi zatele po pomoč nekdanje delavke Merinke Merikopa. Novembra 2000 je bila namreč za to podjetje pravnomočno izvedena prisilna poravnava. Z načrtom finančne reorganizacije se je podjetje zavezalo, da bo delavkam v treh letih poplačalo 60 odstotkov terjatev iz naslova premalo izplačanih plač, regresov in drugih prejemkov. Rok, do katerega bi morala Merinka Merikop delavkam poplačati zaslužen denar, je potekel na začetku novembra.

Na pogovoru s sekretarko območnega odbora STUPIS-a Branko Jurak so se dogovorile, da bodo Merinko Merikop najprej opozorile, da je rok za poplačilo potekel. Če podjetje tudi po tem opozorilu delavkam ne bo izplačalo njihovega denarja, bodo decembra ob pomoči službe pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS v Podravju vložile na sodišču predlog za izvršbo.

V podjetju Merinka Merikop, ki je v lasti matere Merinke d. d., po navedbah Jurakove trenutno ni zaposlena nobena delavka, saj jih je večina, ker več

Prizadete delavke Merinke Merikopa se posvetujejo s sekretarko območnega odbora STUPIS-a Branko Jurak.

kot tri mesece niso prejele plače, razvezala pogodbo o zaposlitvi po krivdi delodajalca. Kljub temu pa Merinka Merikop, ki ima status invalidskega podjetja, ne more v stečaj, saj ministrstvo za delo, družino in

socialne zadeve doslej ni izdalo dovoljenja za uvedbo stečajnega postopka. Zato delavke upajo, da jim bo Merinka Merikop vendarle poplačala, kar jim dolguje. T. K.

Špediterji zahtevajo enakopravno obravnavanje

V Sindikatu delavcev prometa in zvez smo že ob odločitvi o vstopu v EU opozorili na probleme, ki se bodo pojavili ob odpiranju meja. Vodstvom družb in sindikatov smo predlagali, naj pripravijo programe za sanacijo razmer, ki bodo zahtevale zmanjševanje števila zaposlenih (dokup delovne dobe in upoko-

jevanje, pomoč pri prekvalifikacijah delavcev ipd.). Država je po nam znanih podatkih rešila problem zaposlitve carinikov in policistov, breme reševanja zaposlenih v družbah, ki se ukvarjajo z dejavnostjo carinskega posredništva, pa je prepustila poslovnim strukturam in sindikatom. Številne pobude in pozivi večine prizadetih za enakopravno obravnavanje so naletele le na odziv državnega sveta, ki je 12. novembra na pobudo svetnika dr. Jana Zoltana sprejel sklep o imenovanju delovne skupine za pripravo predloga zakona o zagotovitvi socialne varnosti delavcem v gospodarskih družbah, ki se ukvarjajo z dejavnostjo carinskega posredništva in bodo z vstopom v EU izgubili delovna mesta.

Delovna skupina se je v začetku tega tedna seznanila z dosedanjimi aktivnostmi in sprejela usmeritve za reševanje problematike. Podprla je tudi predlog za zakonsko ureditev problematike

Podpisana sem komisiji predstavila stališča oz. možne rešitve, in sicer:

- prehod dela delavcev v predčasni pokoj z dokupom delovne dobe, za kar bi morala biti zagotovljena državna sredstva,
 - plačilo prispevkov iz bruto plač za delavce, ki se prezaposlijo v druga podjetja, najmanj za dve leti,
 - plačilo prekvalifikacij za del delavcev,
 - zagotovitev zagonskega kapitala za formiranje novih podjetij, ki bi prevzela del delavcev (tem podjetjem bi morali za določen čas zagotoviti stimulacije pri davku na dobiček in plačilu prispevkov delavcev).
- Vsi potrebni ukrepi bi morali biti sprejeti najkasneje do konca prvega trimesečja naslednjega leta. Po naših ocenah gre za precejšnje število delavcev (špediterji na mejah z Madžarsko, Avstrijo in Italijo, številne družbe v Ljubljani in okolici, izvajalci teh poslov na letališčih, železnici, v poštnem prometu, pomorsko-agencijska dejavnost). Poleg tega sindikat pričakuje, da se problematika ne bo reševala le na lokalnih ravneh, temveč na enaki ravni, kot se je odločalo o vstopu v EU.

Cvetka Gliha, generalna sekretarka SDPZ

Domžalske novice

Uprava podjetja Vele odpovedala kolektivno pogodbo

Prejšnji teden je bila skupna seja izvršnih odborov sindikatov, ki delujejo znotraj družbe Vele Domžale. Na pobudo Janeta Mušiča, predsednika sindikata domžalske enote, so govorili o posledicah odpovedi podjetniške kolektivne pogodbe. Po prihodu novega predsednika uprave družbe Mateja Sveta so pričakovali krepitev socialnega dialoga in medsebojnega zaupanja, brez katerega bo družba težko poslovala. Sindikalni zaupniki so se dogovorili, da bodo predsed-

niku uprave posredovali pobudo za takojšnji skupni sestanek. Zavedajo se, da se v trgovinski dejavnosti dogajajo spremembe in da so v družbi potrebne določene reorganizacije. Vendar po njihovem mnenju to še ne more biti razlog za enostransko odpoved podjetniške kolektivne pogodbe. Sindikat in uprava bi morala pred tem pretehtati razmere in se skupaj dogovoriti, kako naprej.

Sindikalisti v podjetju Vele upajo, da bodo v času odpovednega roka z upravo uskladili stališča in se dogovorili o rešitvah, ki bodo zagotavljale socialni mir.

V Heliosu se pripravljajo na pogajanja

Sindikalisti v družbi Helios Domžale so polni delovne vneme. Pravijo, da se morajo prilagoditi "novemu svetu". Pravkar so uspešno zaključili zbiranje podpisov v podporo zahtevam sindikata KNG za podpis tarif-

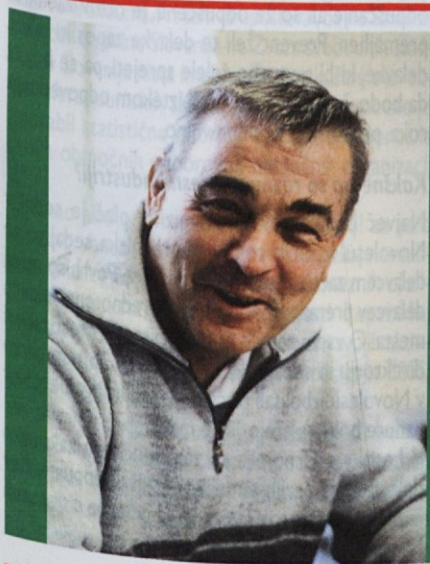
nega dela h kolektivni pogodbi za kemično in gumarsko industrijo ter za nadaljevanje pogajanj.

Podporo je s podpisi dalo več kot 80 odstotkov zaposlenih.

Pospeseno se pripravljajo tudi na pogajanja za novo podjetniško kolektivno pogodbo. Dosedaj so delovna razmerja in plače urejali s številnimi pravilniki, z upravo družbe so se že dogovorili, da bodo kot pravi socialni partnerji pravice delavcev uredili v podjetniški kolektivni pogodbi. Z upravo družbe so pred kratkim podpisali dogovor o uporabi splošnih aktov do sklenitve nove podjetniške kolektivne pogodbe.

Vodstvo sindikata veliko pozornosti posveča tudi sindikalnemu izobraževanju. Za člane so že pripravili seminar o novem zakonu o delovnih razmerjih. Sindikalni zaupniki se aktivno vključujejo tudi v izobraževanja, ki jih organizira območna organizacija in republiški odbor.

Justi Arnuš

Miodrag Popović,

predsednik gradbinskega sindikata in sindikata v podjetju Lafarge Cement (bivši Cementarni Trbovlje),

je prejšnji teden praznoval okroglo šestdesetletnico. Prav na svoj praznik je sklical sejo izvršnega odbora SDGD, sodeloval je tudi na posvetu predsednikov in sekretarjev sindikatov dejavnosti, povezanih v ZSSS.

Kolegi so mu zaželeli obilo zdravja in čilosti, kar potrebuje tudi pri opravljanju svojih sindikalnih funkcij.

Rekli so:

Dušan Posedi,
predsednik komisije SKEI za kolektivne pogodbe:

"SKEI je že v začetku letošnjega junija predlagal delodajalcem, naj bi najnižja osnova za I. tarifni razred znašala 94.221 tolarjev. Ta znesek izhaja iz pogajalske zahteve, naj se najnižja osnova za II. tarifni razred izenači z minimalno plačo in postopno zmanjša razlika med izhodiščno in minimalno plačo. Komisija SKEI za kolektivne pogodbe je na zadnjem sestanku konec novembra ocenila, da je ta pogajalska pozicija SKEI še aktualna. Končni cilj SKEI je cena dela za I. tarifni razred, ki ne bi bila nižja od minimalne plače oziroma bi jo celo preerasla."

Jože Miklič, sekretar območne organizacije ZSSS Dolenjske in Bele krajine

Prednost so nadstandardne storitve

Kako je organizirana območna organizacija ZSSS Dolenjske in Bele krajine, je združitve prej samostojnih organizacij že dala sadove?

Območna organizacija ZSSS za Dolenjsko in Belo krajino ustreza tudi novi podobi območnih organizacij, ki naj bi delovale povsod tam, kjer bodo po novem organizirane pokrajine. Verjetno bo k sedanji pokrajini priključeno še območje Kočevja in Ribnice. Še pomembneje pa je, da je območna organizacija za svoje naloge tudi ustrezno organizirana in ima dovolj strokovno usposobljenih kadrov. Vsi zaposleni imajo vsaj višjo stopnjo izobrazbe. Miklič meni, da je to dobro tudi zaradi okolja, saj je velik delež podjetij že v lasti tujcev. Pomembno je tudi zaradi sindikalnega okolja, saj na tem območju deluje tudi konkurenca, KNSS, Pergam, Solidarnost, Sviz, Konfederacija 90, Sindikat zdravstva in socialnega varstva ... Kljub velikemu številu konkurenčnih sindikatov je ZSSS daleč najmočnejša, saj je v njej 15.000 članov ali dve tretjini vseh članov vseh sindikatov. V ZSSS se prek sindikatov dejavnosti povezuje kar 140 sindikalnih podružnic in skupin.

In v čem se ta organizacija na zunaj še razlikuje od drugih območnih organizacij?

Miklič pravi, da je razlika zlasti v lastni pravni službi in v nadstandardnem programu, ki omogoča dajanje denarnih pomoči ter posredovanje in zavarovanje kreditov pri Delavski hranilnici. Pravna služba letno poskrbi za pravice kakšnih 1000 članov. Letos je sicer vložila le 25 tožb, vendar to ni posledica pomanjkanja kršitev pravic delavcev, ampak težnja, da bi spore rešili s pomirjanjem, kar je tudi skladno z novo zakonodajo in evropskimi usmeritvami. Je tudi hitreje in ceneje. Eden od takšnih primerov je zahtevka 190 delavcev v podjetju Inter servis za plačilo regresa za letni dopust za leta 2000, 2001 in 2002. Po vložitvi tožb 30 delavk za poplačilo neizplačanih regresov je novi lastnik tega zasebnega podjetja privolil v dogovarjanje z vsemi zaposlenimi in sindikatoma v družbi. Z njimi se je dogovoril, da bo vsem delavcem izplačal 50 odstotkov njihovih terjatev in jim za to izplačilo ne bo treba tožiti. Ko je odvetnik, ki je pripravil tožbo za trideset delavcev tega podjetja, to zvedel, se je tudi on predlagal zunajsoodno poravnavo, ki bo za te delavce še ugodnejša.

Kaj pa je nadstandardni program območne organizacije?

Posebnost je sklad denarne in solidarnih pomoči, v katerem je več denarja, kot ima območna organizacija letnih prihodkov. Iz tega sklada vsako leto prejme 1000 članov od 60.000 do 100.000 tolarjev brez-obrestnega posojila. Iz tega sklada prejme letno kakšnih 90 socialno ogroženih članov 20.000 do 50.000 tolarjev solidarnostne pomoči. Območna organizacija daje članom tudi to pomoč, čeprav k temu ni več zavezana. Ljudje v stiski so enostavno navajeni, da prosijo za pomoč tudi pri območni organizaciji. Denar dobijo, najdlje v tednu dni. Posebnost območne organizacije je tudi sodelovanje z Delavsko hranilnico. Strokovna služba območne organizacije vsako leto kakšnim 800 članom pomaga izpolniti kreditne pole in druge papirje. Poleg tega kredite tudi zavaruje in regresira še obrestno mero. Prav zaradi dobrega sodelovanja je Delavska hranilnica v Novem mestu odprla tudi svojo podružnico. Poleg območne organizacije za svoje člane na podoben način skrbi tudi Svobodni sindikat Krke.

V katerih dejavnostih pa območna organizacija rešuje največ problemov?

Na prvem mestu je zanesljivo tekstilna industrija, kjer še prihaja do odpuščanj in tudi stečajev. Podjetje W.A. M. Tricots iz Črnomlja je tako odšlo v stečaj, kakšnih 50 delavcev pa je zato moralo na zavod za zaposlovanje. Zaradi postopka prisilne poravnave naj bi v Novoteksu Tkanini skupaj odpustili 62 delavk. To jesen so zaprli Novoteksov obrat v Metliki s 50 zaposlenimi. Za vse te je sindikat z upravo podjetja sklenil dogovor, po katerem bodo stodoletno odpravnino dobili izplačano v dvanajstih zaporednih mesečnih obrokih. Miklič meni, da bo velika večina odpuščenih ta dogovor sprejela in da se bodo le posamezniki odločili za tožbo. Položaj v Novoteksu Tkanini pa tudi po odpuščanju ni prav dober, saj proizvodnja ne teče kontinuirano. Uprava očitno ne more ali zna pridobiti dovolj naročil.

Labod je sprejel program odpuščanja 162 presežnih delavcev. Delavci ne bodo odpuščeni naenkrat, ampak postopno v letu dni. Podjetje je ta program sprejelo na zahtevo območne organizacije ZSSS in sindikata družbe. Direktor podjetja se je zavezal, da bodo vsi odpuščeni skupaj z zadnjo plačo prejeli tudi odpravnino. V Labodu sicer postopno spreminjajo proizvodnjo, del so je že prenesli v tujino. Podjetje Beti je pred letom dni uknilo obrat v Mirni Peči in proizvodnjo preneslo v Črnomelj. Uknilo je tudi obrat v Dobovi. Zaradi tega sedaj reorganizirajo tudi skupne službe. Miklič domneva, da bodo kmalu ugotovili, da je režiji preveč zaposlenih in zato presežne odpustili. Pri premeščanju šivilj iz Metlike v obrat v Žakanju na Hrvaškem (te so se prej vozile na delo čez mejo) do sedaj ni bilo nobenih problemov. Največji problem v podjetju Beti je, kako proizvodnjo najbolje organizirati in kako delavce stimulirati za kakovostno delo.

Ob vseh teh primerih je v tekstilni industriji spodbuden le podatek, da Preventovo podjetje iz Mirne išče 100 ali še več šivilj. Čeprav je tudi območna organizacija o tem obvestila delavke, ki jim grozi odpuščanje ali so že odpuščene, je odziv zaenkrat premajhen. Prevent želi te delavke zaposliti takoj, delavke, ki bi ponudbo želele sprejeti, pa se bojijo, da bodo, če bodo odšle pred iztekom odpovednega roka, prikrajšane za odpravnino.

Kakšne pa so razmere v lesni industriji?

Največ problemov zaradi nizkih plač je sedaj v Novolesu. Izplačila so bila že prej nizka, sedaj pa so delavcem začeli "rezati" še uspešnost. Povrh so nekaj delavcev prerazporedili na nižje ovrednotena delovna mesta. O vsem tem je sindikat pisno protestiral pri direktorju in sedaj čaka na odgovor. Ob tem pa so v Novolesu izboljšali plačevanje nadurnega dela. Ker nadure boljše plačajo, jih je manj. V Lesolu iz Črnomlja so zaradi novega zakona o delovnih razmerjih temeljito skrajšali dopuste. Ker je sindikat zoper to protestiral, so odločbe o dopustih popravili.

So zaradi novega zakona o delovnih razmerjih kje že sprejeli nove podjetniške kolektivne pogodbe?

Sprejeli jih niso še nikjer, le pogajanja so se v nekaj družbah pričela. V Beti so denimo hoteli sprejeti kar novi pravilnik. Sindikat pa bo na pogajanjih zahteval sprejetje kolektivne pogodbe.

Stavke so bile pred časom kar pogoste, jih sedaj ni več, se ljudje preveč bojijo možnih posledic?

Stavk je res manj, vendar se še uporabljajo. Stavko so denimo napovedali tudi v manjšem podjetju Dekop, kjer 40 zaposlenih izdeluje opremo za plovila, in jim je lastnik dolžan pet plač. Ker se je območna organizacija z lastnikom dogovorila, da bo terjatve delavcev poplačal iz kredita, so stavko za dva tedna zamrznili. Miklič meni, da so zaposleni zaradi strahu pred izgubo dela podjetniku predolgo popuščali. V letih 2001 in 2002 sploh niso želeli stavkati. Sedaj je lastnik najel kredit, s katerim bo podjetje dokapitaliziral in poplačal dolgeve. Za najetje kredita podjetnik jamči tudi s

svojim premoženjem. Da bi dosegel zamrznitev stavke, je lastnik zunanjemu sindikalnemu zaupniku dovolil vpogled v vse listine za pripravo kreditnega aranžmaja pri banki. Lastnik podjetja bo zaposlenim poravnal plačo za oktober in jim izplačal tudi štiri zamujene plače od junija do septembra. Sindikat bo z direktorjem podpisal dogovor o rokih za bodoča izplačila (plačilnem dnevu) in načinu pravočasnega obveščanja zaposlenih o morebitnih zamudah. V dogovor bodo vneseni tudi ukrepi za sanacijo družbe in določilo, po katerem bo sindikat lahko obnovil napoved stavke.

Kako pa območna organizacija gleda na položaj v Iskrinih Kondenzatorjih v Semiču?

Položaj je zaskrbljujoč, vendar sekretar Jožef Kočevar, odgovoren za SKEI, skrbi, da se delavcem ne bi zgodilo najhujše. Če bo do kraha vseeno prišlo, bo to hud problem, vendar bo območna organizacija opravila vse svoje naloge. Tudi na solidarnost lahko prizadeti računajo.

Kljub vsem tem problemom je Dolenjska po uradnih podatkih med hitreje razvijajočimi se pokrajinami, relativno nizka je tudi stopnja brezposelnosti.

To drži, pravi Miklič. Na to vpliva zlasti razvoj v Revozu, TPV, Preventu in drugih obratih, ki delajo za avtomobilsko industrijo. Razvija in širi se tudi Krka. Začasne težave v Danfossu so odpravljene. Trgovin je veliko in so dovolj dobro založene, da svoj denar Dolenjci in Belokranjci lahko porabijo doma.

Kako pa območna organizacija še deluje, da je uspešna?

Pomembno je izobraževanje in skrb za obveščanje javnosti in članstva. Mesečno izhaja informator za sindikalne zaupnike, štirikrat letno so organizirane novinarske konference. Novinarji so navajeni, da pri nas dobijo potrebne informacije, pravi Miklič.

Franček Kavčič

Republiški odbor Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Pozitivna ocena referendumskih aktivnosti

Republiški odbor Sindikata delavcev trgovine Slovenije je prejšnji teden ocenil aktivnosti ob zbiranju 40.000 podpisov v podporo razpisu predhodnega zakonodajnega referenduma. Pri tem je upošteval, da ne Sindikat delavcev trgovine Slovenije ne Zveza svobodnih sindikatov Slovenije nista imela nobenih izkušenj z izvedbo referendumskih aktivnosti. Pri pripravi ocene je uporabil statistične in druge podatke ter poročila svojih območnih odborov in območnih organizacij ZSSS.

Celotno akcijo je republiški odbor ocenil za zelo uspešno, vendar ob tem ugotovil tudi nekaj nerealiziranih nalog in pomanjkljivosti v posameznih okoliščinah in pri nekaterih nosilcih aktivnosti. Republiški odbor pričakuje, da bodo kritično oceno svojih aktivnosti sprejeli tudi območni odbori sindikata in ZSSS, ki tega še niso storili.

Pri zbiranju podpisov so bili uspešnejši zlasti v tistih območnih organizacijah, kjer so k sodelovanju znali pritegniti ves profesionalni sestav in zaposlene v območnih organizacijah, sindikalne zaupnike in zunanje sodelavce. Uspešni so bili tudi tam, kjer so bili

inovativni pri izvajanju promocijskih in propagandnih aktivnosti ter so pravočasno postavili stojnice. Slabši rezultati so bili povsod tam, kjer niso spoštovali dogovorjenih načrtov.

Republiški odbor je ugotovil, da je ZSSS nudila sindikatu vsestransko pomoč. Moralno podporo so mu dajali tudi drugi sindikati iz sestave ZSSS, nekateri so pomagali tudi v konkretnih aktivnostih.

V zaključku pisne ocene, ki jo je republiškemu odboru predlagal sekretar Ladislav Kaluža, piše:

"Z rezultatom na referendumu 21. septembra 2003 smo lahko zelo zadovoljni. Tudi z tridesetodstotno udeležbo volivcev in volivk ne smemo biti razočarani, saj se je gibal v okvirih udeležbe na podobnih referendmov, čeprav je bila manjša, kot so bila naša pričakovanja. Pri ocenjevanju udeležbe je potrebno upoštevati tako vremenske razmere na dan referenduma kot tudi napovedi iz javnomnenjskih raziskav. Po njih je bilo kar 52 do 65 odstotkom volivcem vseeno, ali so trgovine ob nedeljah in drugih dela prostih dnevih odprte ali ne. Po našem mnenju na volitve niso prišli predvsem neopredeljeni.

V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije in verjetno tudi v ZSSS se še ne zavedamo, kaj pomeni dosežen referendumski rezultat za razvoj sindikata, utrditev njegove vloge. Prepričani pa smo, da je pomemben zlasti za nadaljevanje socialnega dialoga v naši državi na vseh področjih, ki so vezane na urejanje odnosov med delodajalci, delojemalci in državo.

Ta referendum je po vsebini referendumskega vprašanja edini, v katerem je velika večina volivcev in volivk glasovala ZA in se postavila na stran delavcev in se s tem zavestno odrekla svojim ugodnostim (nedeljskim nakupom). To je lahko naše vodilo tudi pri načrtovanju drugih oblik pritiskov, ki jih bodo sindikati organizirali proti delodajalcem ali državi. V

vseh takšnih in podobnih aktivnostih bo potrebno pridobiti solidarnostno podporo drugih državljanov in državljanek, čeprav se z morebitnim problemom direktno ne bodo identificirali oziroma zaradi njega niso neposredno prizadeti.

Ob sprejemu ocene se republiški odbor ni mogel izogniti razpravi o tem, kaj sindikat pričakuje od uveljavitve uspešnega izida referenduma. Razpravljavci so bili razočarani, ker predlog zakona o spremembah zakona o trgovini še ni v parlamentarni proceduri. Zato je republiški odbor sklenil, naj vodstvo Sindikata delavcev trgovine Slovenije stori vse potrebno, da te aktivnosti čimprej stečejo. Dopis o teh pričakovanih se posreduje predsedniku državnega zbora in objavi v Delavski enotnosti. O pričakovanih Sindikata delavcev trgovine Slovenije pri sprejemu ustrezne zakonodaje bo v začetku decembra organizirana tudi novinarska konferenca.

Republiški odbor Sindikata delavcev trgovine Slovenije je obravnaval in soglasno sprejel predlog rebalansa finančnega načrta za leto 2003. Iz njega je razvidno, da je Sindikat delavcev trgovine Slovenije imel z vsemi referenduskimi aktivnostmi (od pobude do izvedbe referenduma) 23.750.000 tolarjev stroškov, od tega nekaj manj kot dvajset milijonov direktnih stroškov, povezanih z referendumom. Republiški odbor je ocenil, da je bila poraba sredstev izredno smotrna in racionalna, saj bi bili stroški veliko višji (zlasti na področju propagandnih in promocijskih aktivnosti). Ugotovil je, da so bili stroški dokaj nizki tudi zaradi prostovoljnega dela in inovativnosti. Veliko propagandnih in oglaševalnih aktivnosti je nastalo v Sindikatu delavcev trgovine Slovenije in nekaterih območnih organizacijah, na pomoč so nam priskočili tudi strokovnjaki ZSSS in sodelavci iz uredništva Delavske enotnosti."

F.K.

Delovni pogovor sindikata Glosa

Plesali so za revščino

Blišč baletnih predstav in beda upokojenih baletnikov sta dve plati ene zgodbe. Težko delo, starost, ki dohiti vsakega, zaznamujeta tudi to delo. In če smo Slovenci kulturni narod, bi morali za naše kulturnike dobro poskrbeti. Pa res za vse? O problemih in pravicah baletnih plesalcev in plesalk se je v Domu sindikatov v Ljubljani nedavno pogovarjalo celo omizje pametnih glav, marsikatera pa je žal tudi manjkala. Rešitve udeleženci niso našli, sklenili pa so, da so najprej na vrsti pobude.

Udeleženci posveta, ki ga je organiziral sindikat Glosa, so iskali odgovore na dve osnovni vprašanji: kdaj bodo sedanjí in bodoči baletni plesalci in plesalke izpolnjevali pogoje za poklicno upokožitev in kako popraviti krivice baletnih plesalcev in plesalk, ki so nekaj časa plesali v državah bivše Jugoslavije.

Nihče ne zna prav izračunati kdaj v pokoj

Baletne plesalke in plesalci so pri upokoževanju, prav tako kot vsi slovenski zaposleni, trčili na pokojninsko reformo. Kot je pokazala razprava, pa reforma ni upoštevala posebnosti njihovega dela. Pred njeno uveljavitvijo so namreč baletne plesalke in plesalci imeli tako imenovano beneficirano delovno dobo. Ta je, po besedah izvršne sekretarke ZSSS Lučke Böhm, izhajala iz posebnosti poklica, na opravljanje katerega močno vplivajo učinki staranja. Nova pokojninska zakonodaja je popolnoma prezrla nekdanje razlikovanje med tistimi, ki so uveljavljali beneficirano dobo zaradi težkega dela, in manjšino, ki jo je uveljavljala zaradi staranja. Vrhunski balet se namreč lahko izvaja le z ljudmi v vrhunski formi, ta pa ima žal, ne glede na prizadevanja posameznikov, tako kot pri vrhunskih športnikih omejen rok trajanja. Po štiridesetem letu starosti je namreč težko pripraviti telo, da je v vrhunski formi, hkrati pa seštevati z leti nabrane poškodbe pri delu. Prav zato se je do uvedbe novega zakona baletnim plesalcem in plesalkam štelo eno koledarsko

leto opravljenega dela za leto in pol delovne dobe in lahko so se upokoževali že kmalu po štiridesetem letu. Večina med njimi namreč začne redno delati že pri osemnajstih letih ali še prej. Iz izkušenj so povedali, da je po napornih letih plesanja od rane mladosti dalje odhod v pokoj vedno težko pričakovan.

Z novo pokojninsko zakonodajo so se zadeve v Sloveniji spremenile, še najbolj za ženske, ki se jim pogoji upokoževanja v prehodnem obdobju iz leta v leto najbolj razlikujejo, v grobem pa poslabšujejo. Za baletne plesalke in plesalce se je zadeva še dodatno spremenila ravno zato, ker po uvedbi reforme ne dobivajo več vsako leto šestih mesecev dodatne dobe, ampak tako kot vsi drugi za to upravičeni poklici samo tri mesece. Če upoštevamo prehodno obdobje, se zadeva še zaplete in o številkah, kdaj se lahko po novem baletna plesalka ali plesalec upokoži in pod kakšnimi pogoji, ni bilo soglasno niti zbrano omizje. Na probleme staranja baletnih ansamblov in morebitnih prekvalifikacij je opozorila baletna plesalka Irena Kloboves. Profesor dr. Henrik Neubauer, dolgoletni vodja baleta v ljubljanski Operi in baletu, najvidnejši baletni pedagog in plesalec v pokouju, pa je na kratko povzel, da bi bili vsi problemi rešeni, če bi baletne plesalke in plesalci dobivali namesto treh še nadalje šest mesecev dodatne dobe. Opozoril je tudi, da je delo baletnih plesalk in plesalcev tudi fizično težko opravilo. Včasih je bilo uradno primerljivo s takšnimi deli, kot je drvarstvo.

Predsednik Glose Doro Hvalica je ugotovil, da je prav zaradi mnogih nejasnosti sklep prvega dela pogovora lahko le tak, da se ustanovi delovna skupina, ki naj bi s podporo pravne službe ugotovila, ali obstaja podlaga za pobudo za spremembo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki bi popravila krivice in upoštevala posebnosti dela baletnih plesalk in plesalcev. Potrebno bi bilo zaposliti tudi Kapitalsko družbo za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, da opravi potrebne izračune, in takrat bi se lahko tako omizje spet sestalo in sprejelo sklepe za nadaljnje delovanje.

Je sporazum med Slovenijo in Hrvaško krivičen?

V drugem delu pogovora so udeleženci skušali dobiti odgovore na problem poprave krivic, ki nastajajo zaradi opravljanja dela v eni od sedaj samostojnih držav bivše skupne države Jugoslavije. Tu je bila razprava še veliko bolj burna, pravih sadov pa le ni prinesla.

Za uvod je baletni plesalec Drago Grabnar povedal svojo zgodbo o upokoževanju. Od 30. junija letos namreč izpolnjuje v Sloveniji pogoje za upokoževanje, vendar v pokoj še ni šel, saj je v času nekdanje Jugoslavije nekaj več kot sedem let (z benefikacijo je to deset let) delal v Hrvaškem narodnem gledališču. Sorazmerni delež pokojnine bi tako moral dobivati iz sosednje države, ker pa tam še ne izpolnjuje pogojev upokoževanja, bo na to pravico moral čakati še vrsto let. Slovenija mu je pripravljena plačevati le sorazmerni delež pokojnine, ker po besedah Nataše Trček iz

ministrstva za delo družino in socialne zadeve to določa socialni sporazum, ki sta ga podpisali obe državi. Ta delež naj bi bil sorazmeren glede na to, v

Andrej Črepinko: S sorazmerno pokojnino in prav tako sorazmernim varstvenim dodatkom komaj preživim

Andrejeva zgodba

Baletni plesalec Andrej Črepinko ima 40 let, dva meseca in deset dni delovne dobe. Polovico je je odplesal v Sloveniji, polovico na Hrvaškem. Pokojnino si je dal izračunati na osnovi najboljših desetih let in dobil odgovor, da mu pripada nekaj manj kot 120 tisočakov. Prvega septembra lani se je zato odločil, da ob izpolnjenih pogojih gre v pokoj, in je zato podpisal ustrezne obrazce. Nekaj dni pred tem datumom pa ga je presenetila odločba o odmeri pokojnine. Na njej je pisalo, da mu bo naša država plačala le sorazmerni delež, kar znaša točno 54.497,94 tolarja, ostalo pa mu je dolžna izplačati republika Hrvaška. Ker mu v kadrovski službi ljubljanske Opere in baleta niso mogli pojasniti vseh vprašanj, se je po odgovore sam odpravil v Zagreb, na hrvaški zavod za pokojninsko zavarovanje. Po šestih mesecih je dobil od njih uradni odgovor, da ne izpolnjuje vseh pogojev za upokožitev, saj mu do polne pokojnine po zakonih te države manjkajo še malo manj kot tri leta delovne dobe. Zato se je še enkrat odpravil na Hrvaško, kjer je želel zvedeti, ali lahko recimo leta odkupi, pa so mu dejali, da se mu to glede na višino njegove pokojnine ne splača, prav tako pa so mu zatrdili, da morebitne tožbe ne bo dobil. Sedaj se Andrej Črepinko preživlja s 56 tisočaki pokojnine, saj je po prvem obvestilu še delal nekaj mesecev, dobiva pa še sorazmerni delež varstvenega dodatka, oziroma polovico, kar znaša še 10.324,39 tolarja. Skupaj se torej preživlja z dobrimi 66 tisočaki za več kot 40 let plesanja na baletnih odrih v Mariboru, Zagrebu in Ljubljani. To bo trajalo še naslednjih 17 let, dokler ne bo s starostjo 65 let za polno pokojnino zadovoljil še hrvaških zakonov. Do takrat se je, kot je povedal, preselil k staršem v Maribor, da lažje preživi.

kateri fond so bili plačevani prispevki, in to izplačilo naj bi se začelo takrat, ko bi to določila zakonodaja tiste države, kjer je delal.

Iz izkušenj svojega kolega Andreja Črepinka je Grabnar spoznal, da ga čakajo težave. Povedal je, da je odgovore nanje želel dobiti že pred odhodom v pokoj od Nataše Belopavlovič z ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (za neudeležbo na tem pogovoru se je opravičila), kar pa mu v osmih mesecih ni uspelo. Kot pravi, na njegova pisma niso z ministrstva, z eno samo izjemo, niti odgovarjali. Zakone, predpise in sporazume s tega področja je v tem času že prav dobro poznal, še vedno pa ne razume, zakaj naša država ne prevzame vseh obveznosti za svoje državljane, saj smo v letih, ko je on delal na Hrvaškem (1976–1984), bili vsi državljani iste države.

Kot je pokazala na trenutke žolčna razprava, izhajajo vse težave iz sporazuma, ki ga je podpisala naša država s sosednjo. Kaj natančno členi tega sporazuma s pomenijo, tudi nismo izvedeli, saj niti udeleženci o tem niso dosegli soglasja. Kot je v zaključku povedal Doro Hvalica, je jasno le to, da je potrebno zaprositi za uradno tolmačenje ustreznih služb, ki bodo potem presodile, ali je potrebna ustavna presoja socialnega sporazuma med državama. Če bo razlaga taka, da bo nekdo za 40 let delovne dobe dobil le 50 tisočakov pokojnine, bomo lahko presodili, da gre pri tem lahko celo za kršenje temeljnih pravic enakosti pred zakonom, je poudaril Hvalica. Povedal je tudi, da bi

Drago Grabnar: Bal sem se iti takoj v pokoj, saj sem vedel, da me čaka še bitka za zasluženi denar

pri tem vprašanju bilo potrebno soočiti ministrstvo za delo, zunanje zadeve ter kulturno ministrstvo in v tem okviru najti rešitev. Opozoril je še na pobudo sindikata Glosa za spremembo zakona plač v javnem sektorju, ko bo omogočena razvrstitev v ustrezni plačni razred pri določenih poklicih tudi tistim, ki nimajo ustrezne izobrazbe. To velja še zlasti za področje kulture, kjer bolj kot poklicna izobrazba šteje talent. Mojca Matoz

Razmišljanja Draga Grabnarja

Drago Grabnar, ki ima deset let delovne dobe priznane tudi na Hrvaškem, je na vprašanje, ali je od udeležencev na pogovoru zvedel kaj novega, kar mu bo pomagalo reševati težave pri upokojevanju, odgovoril z jasnimi ne. Ugotovil pa je, da bo mogoče zdaj vsaj lažje odprl kakšna vrata za pogovore na ministrstvu za delo. Upokojil se pa vseeno bo in to prav kmalu, saj se mu ne spleča delati dalj časa, ker bo po nekaterih izračunih dobil še manj pokojnine, kot bi jo sedaj. Ta pa po njegovih pričakovanjih ne bo prav visoka, saj bo tudi on moral dolga leta čakati na delež pokojnine, ki naj bi mu ga za deset let plesanja plačevala hrvaška država. Pravi, da bo odplesal še nekaj starih predstav, potem pa razmišljal, kaj še narediti za preživetje. V imenu kulture se umetniki marsičemu odpovedo, pravi, vendar je nekje meja. Takšnih ljudi, ki so delali malo v eni, malo v drugi državi, je po njegovem mnenju v njegovem poklicu le kakšna desetina, nekaj pa je Hrvatov, ki so delali tudi pri nas. Ti imajo zdaj podobne težave kot naši pesalci. Vseh skupaj je resda le peščica, pa ni zaradi tega krivica nič manjša. Na Hrvaško se še ni odpravil iskat pravico, saj ta trenutek tam zaradi volitev ni pravi čas za odpiranje in reševanje problemov. Dogovoril pa se je, da bo to poskušal januarja.

Anketa med zaupniki SDPZ

Najbolj negotov je položaj špediterjev

Sindikatu delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ) so pred kratkim predstavniki delodajalcev odpovedali kar tri kolektivne pogodbe, in sicer za cestno gospodarstvo, za špedicijsko in skladiščno dejavnost ter za prevoz blaga po cestah. To je bil povod za posvet zaupnikov tega sindikata o bodočem položaju njegovih članov. Vprašali smo jih, kako vidijo položaj zaposlenih, bo slabši ali se bo izboljšal?

Zdravko Bobnarič,
Avtobusna postaja Ljubljana

Kolektivna pogodba za cestni potniški promet ni odpovedana in po mojem mnenju se moramo v kratkem začeti pogajati za spremembo te pogodbe, kar je tako v interesu delavcev kot delodajalcev. Gmotni položaj delavcev v naši dejavnosti se slabša, saj se podjetja ohranjajo pri življenju zlasti na račun pravic delavcev. Razlog za takšno stanje tiči v tem, da na ravni države nimamo ustrezne prometne politike.

V našem podjetju imamo delavci plače strogo po kolektivni pogodbi in dobimo samo tisto, kar nam pripada, in nič več. V skladu s kolektivno pogodbo smo dobili tudi regres. Podjetje ne odpušča delavcev,

občutimo pa pomanjkanje voznikov avtobusov. Teh v Sloveniji že primanjkuje, ker se za ta poklic odloča čedalje manj mladih. Vozniki avtobusov so veliko odsotni od doma, plače pa nimajo ustrezne, saj ni razčiščeno, kakšen naj bi bil odnos med učinkovitimi urami dela in med urami, ko voznik po voznem redu čaka na vožnjo.

Zaskrbnjujejoče je tudi, da se število potnikov v cestnem potniškem prometu zmanjšuje, prav tako pa je vsako leto manj rednih avtobusnih linij. Zato bo nujno spremeniti prometno politiko na ravni države. Subvencije, ki jih avtobusnim podjetjem daje država, očitno ne zadostujejo za normalno poslovanje in razvoj.

Država nima ustrezne prometne politike

Emil Švagelj,
Integral Jesenice

Kako zajeziti črno ekonomijo?

Ekonomski položaj delavcev v našem podjetju ni slab, še posebej pa bi lahko pohvalil raven socialnega dialoga. Odnosi med sindikatom in vodstvom podjetja so dobri, saj si prizadevamo najti usklajene rešitve za vsa vprašanja, povezana s položajem zaposlenih. Podjetje upošteva eskalacije plač. Letos so se plače dvakrat povečale celo za več odstotkov, kot je bilo predvideno po eskalaciji. Prvi del regresa smo dobili spomladi, zdaj pa bomo dobili še razliko do maksimalnega možnega zneska. Trenutno se pogajamo in dogovarjamo tudi za božičnico.

Podjetje nudi zaposlenim več, kot bi bilo dolžno po kolektivni pogodbi, zato tudi vsi prizadevno delamo. Probleme imamo s pomanjkanjem kadra, saj šoferjevi avtobusov na našem koncu primanjkuje. Šoferjevi avtobusov primanjkuje, ker država dopušča sivo ekonomijo. Zaposleni imamo težave z izrabo dopusta, vendar na to ne moremo vplivati.

Silvo Može,
BTC Terminal Sežana

Zaskrbljenost pred vstopom Slovenije v EU

Delodajalska stran je kolektivno pogodbo za našo dejavnost odpovedala, vendar se to v praksi še ne pozna. V našem podjetju pripravljamo podjetniško kolektivno pogodbo. Kakšna bo, še ne morem reči, saj so pogajanja v teku.

Položaj delavcev v naši dejavnosti je že dalj časa nespremenjen, podjetje upošteva eskalacije, zato se plače postopoma dvigujejo, vendar cene življenjskih potrebščin in inflacija rastejo hitreje.

Naše podjetje spoštuje kolektivno pogodbo in zaposleni dobivamo plače in vse druge prejemke v skladu z njo.

Socialni dialog v podjetju je dobro razvit, saj so odnosi med upravo in sindikatom korektni. Res pa vlada trenutno med delavci določena negotovost, ker se bodo z vstopom Slovenije v Evropsko unijo pogoji poslovanja za naše podjetje zelo spremenili, saj med

Slovenijo in Italijo ne bo več carine. Vodstvo podjetja si sicer prizadeva, da bi se ustrezno pripravili na nove pogoje poslovanja, pri čemer mu po svoje pomagajo tudi lokalne skupnosti. Kljub temu pa je številne delavce strah, kaj nam bo prineslo naslednje leto. Sindikat si bo seveda prizadeval za spoštovanje delavskih pravic, čeprav se zavedamo tudi težav, s katerimi se srečujejo vsa podjetja v naši dejavnosti.

Sonja Gomboc,
Pošta Slovenije -
Poslovna enota Murska Sobota

Pošta Slovenije dosledno spoštuje kolektivno pogodbo

V našem podjetju prejemamo plače po kolektivni pogodbi. Podjetje spoštuje kolektivno pogodbo tudi pri izplačilu regresa za malico in regresa za letni dopust, pri povračilu stroškov prevoza na delo in z dela ter pri izplačilu drugih prejemkov. Reči moram, da je to tudi zasluga sindikata, ki v našem podjetju dela dobro. Prav tako je v podjetju dobro razvito soupravljanje. Zelo pomembno se mi zdi, da v zadnjih letih ni izgubil dela noben delavec, pač pa se je število zaposlenih na Pošti Slovenije vsako leto celo nekoliko povečalo, ker se nenehno povečuje tudi obseg naših storitev. Kakor kaže, bomo tudi letos dosegli načrtovan obseg storitev in pozitivne rezultate poslovanja. Zaposleni zato upamo, da bomo dobili božičnico. Zagotovo pa bo podjetje ob novem letu obdarilo otroke zaposlenih.

V podjetju imamo urejene medsebojne odnose, vodstvo pa zelo skrbi tudi za varnost in zdravje pri delu. Trenutno se denimo lahko vsak delavec, ki to želi, na stroške podjetja cepi proti gripi, saj smo zaposleni na pošti zaradi narave dela še posebej izpostavljeni.

Emil Prohan,
Avrigo Nova Gorica

Namesto z avtomobilom na delo raje z avtobusom

Kolektivna pogodba za našo dejavnost ni odpovedana, v Avrigu imamo tudi podjetniško kolektivno pogodbo,

ki jo uprava v 90 odstotkih spoštuje. Plače imamo za 16 odstotkov višje od panožne kolektivne pogodbe, zlasti na račun dodatkov, za katere smo se v podjetju sami dogovorili. Tako imamo denimo tridostotni dodatek za to, če delavec ni bil na bolniškem dopustu. Vozniki, ki so stacionirani drugje, prejmejo k plači desetodstotni dodatek in podobno. Regres za leto dopust smo prejeli v enkratnem znesku v višini 70 odstotkov povprečne plače do konca junija - razliko do najvišjega možnega regresa pa kasneje. Pričakujemo, da bomo dobili tudi božičnico.

Sicer pa število potnikov v cestnem potniškem prometu pri nas še vedno upada. Glavni problem je v tem, da Slovenija nima prave prometne politike. Vse anomalije, do katerih prihaja pri plačevanju potnih stroškov, občutimo avtobusni prevozniki. Država bi morala s svojo politiko ljudi stimulirati, da bi se namesto z avtomobili več vozili z avtobusi, saj je to ceneje in ekološko boljše. Smiselno bi bilo denimo stroške prevoza na delo in z dela z avtobusom upoštevati kot olajšavo pri plačevanju dohodnine.

Lovrenc Nedeljko,
Telekom -
Poslovna enota Maribor

Ekonomski položaj delavcev Telekoma je urejen

Letos smo sklenili novo podjetniško kolektivno pogodbo, ki jo bomo začeli uveljavljati 1. januarja naslednje leto. Menim, da je nova kolektivna pogodba dokaj solidna, saj prinaša delavcem nekaj več pri dodatkih, pa tudi osnove so boljše. Z novo kolektivno pogodbo so nekaj pridobili mlajši delavci, zlasti pri dopustih, medtem ko so starejši delavci nekaj malega izgubili. Kakšni bodo učinki nove podjetniške kolektivne pogodbe, bomo kmalu videli. Ob njenem sprejemu je prenehalo veljati tudi 200 individualnih pogodb. Tisti, ki so jih imeli, bodo poslej prejeli plače po podjetniški kolektivni pogodbi. Pričakujemo, da bomo dobili tudi trinajsto plačo in božičnico.

Sindikat v podjetju deluje dobro, soupravljanje delavcev pa je na zelo visoki ravni, saj svet delavcev dela naravnost briljantno. Za to ima veliko zaslug tudi delavska direktorica Darja Senica.

Pred časom je podjetje začelo z delavci sklepati nove pogodbe o zaposlitvi. Doslej do naše sindikalne podružnice ni prišel še noben odmev - ne pozitiven in ne negativen. Če ne bi bilo vse v redu, bi nas delavci oziroma naši člani na to zagotovo že opozorili.

Seminar območne organizacije ZSSS za Koroško

Vstop v Evropsko unijo odpira vroče sindikalne teme

Območna organizacija ZSSS za Koroško je konec prejšnjega tedna pripravila seminar za sindikalne zaupnike iz podjetij in zavodov. Osrednjo pozornost soudeleženci namenili aktualnim nalogam in pripravam na vstop Slovenije v Evropsko unijo.

O aktualnih nalogah sta uvodoma spregovorila sekretar območne organizacije ZSSS Lojze Raško in predsednik območnega odbora sindikata KNG Vinko Permanšek kot predstavnik vseh industrijskih sindikatov.

Predstavniki delodajalcev zavlačujejo pogajanja o novih panožnih kolektivnih pogodbah

Permanšek je najprej pojasnil, kako so se posamezni industrijski sindikati pogajali o spremembah svoje panožne kolektivne pogodbe. Sindikat KNG se je denimo o tem začel pogajati že na začetku lanskega leta. Pogajalci so se dogovorili, da bodo najprej spremenili tarifni del kolektivne pogodbe, po sprejemu novega zakona o delovnih razmerjih pa so nameravali vgraditi v kolektivno pogodbo tudi določila novega zakona. Po osemnajstih krogih pogajanj so se 18. oktobra lani dogovorili za podpis novega tarifnega dela kolektivne pogodbe, do katerega naj bi prišlo 6. novembra lani. Samo dva dni pred tem pa je delodajalska stran odpovedala podpis, ker so se tako dogovorili v vodstvu Gospodarske zbornice Slovenije.

Po Permanškovih besedah vodstvo zbornice očitno že od samega začetka pogajanj ni imelo namena podpreti podpisa spremenjenih panožnih kolektivnih pogodb, vendar so pred sindikati to nekorektno prikrivali, da bi pridobili čim več časa. Od odstopa od podpisa je minilo že več kot leto dni, vendar do nadaljnjih pogajanj še ni prišlo. Sindikat KNG je lani pred zgradbo zbornice pripravil protestni shod, vendar tudi to ni omehčalo stališč zbornice. Kot je dejal Permanšek, so se zato v vodstvu KNG dogovorili, da takšnih protestnih shodov, na katerih se zbere samo nekaj sto sindikalnih zaupnikov, ne bodo več organizirali, ker ne dajejo ustreznih rezultatov. Seveda pa se bodo za svoje pravice borili z drugimi, bolj učinkovitimi metodami.

Po Permanškovih besedah je za industrijske sindikate

Na seminarju so se zbrali zaupniki iz domala vseh sindikalnih podružnic na Koroškem.

zdaj najbolj pomembno, kako delodajalce pripraviti do tega, da bodo ponovno sedli za pogajalsko mizo, seveda brez fige v žepih. Doslej to ni uspelo še nobenemu od industrijskih sindikatov. V sindikatu KNG zbirajo podpise zaposlenih za pogajanja o novi panožni kolektivni pogodbi. Poleg tega v republiškem odboru sindikata razmišljajo še o drugih oblikah pritiska, o katerih pa Permanšek javno še ni bil pripravljen govoriti.

Namesto da bi se predstavniki delodajalcev začeli s sindikati pogajati o novih panožnih kolektivnih pogodbah, je gospodarska zbornica tik pred dopusti ponudila sindikatom osnutek nove splošne kolektivne pogodbe, po kateri naj bi delavcem nekatere pravice, ki jih že imajo in jim jih priznava tudi novi zakon o delovnih razmerjih, celo zmanjšale. To za Svobodne sindikate ni sprejemljivo. Kot je dejal Permanšek, se Svobodni sindikati o splošni kolektivni pogodbi niso pripravljene pogajati, saj si prizadevajo za sprejem novih panožnih in podjetniških kolektivnih pogodb.

Slovenija potrebuje zakon o reprezentativnosti sindikatov

Raško je dejal, da se vodstvo gospodarske zbornice obnaša do sindikatov arogantno. Gospodarska zbornica Slovenije na pogajanjih o kolektivnih pogodbah sploh ne more biti partner sindikatom, saj je paradržavna ustanova, ker je članstvo podjetij v njej obvezno in urejeno z zakonom. Na to je Slovenijo že večkrat opozorila tudi Evropska komisija.

Problem pa je tudi v tem, da so sindikati preveč razdrobljeni, saj deluje trenutno v Sloveniji menda 700 sindikatov in sedem sindikalnih central. Kot je dejal Raško, bi moral državni zbor čim prej sprejeti nov zakon o reprezentativnosti sindikatov, saj imajo na pogajanjih sedaj enako težo vsi sindikati ne glede na število članov. Raško je opozoril tudi, da so majhni sindikati zainteresirani za sprejem splošne kolektivne pogodbe, ker po panogah sploh niso organizirani, poleg tega pa jim primanjkuje kadrov, ki bi sodelovali na pogajanjih o panožnih kolektivnih pogodbah. Po Raškovih besedah so sindikalisti na območjih in v podjetjih dolžni zagotoviti spoštovanje veljavnih kolektivnih pogodb,

sindikalni funkcionarji na državni ravni pa poskrbeti za pogajanja in podpis takšnih kolektivnih pogodb, ki bodo po meri delavcev.

V razpravi so udeleženci seminarja podprli prizadevanja Svobodnih sindikatov za podpis novih panožnih kolektivnih pogodb. Največ vprašani se je nanašalo na to, katere kolektivne pogodbe še veljajo in katere ne. Uvodničarja sta pojasnila, da splošna kolektivna pogodba ni bila odpovedana in zato velja. Veljajo tudi panožne kolektivne pogodbe, ki niso bile odpovedane, odpo-

Z aktualnimi sindikalnimi nalogami sta udeležence seznanila Vinko Permanšek in Lojze Raško.

vedane pa veljajo še leto dni. Veljajo tudi podjetniške kolektivne pogodbe, razen v členih, ki so v nasprotju z novim zakonom o delovnih razmerjih.

Delo medregijskega sindikalnega sveta podpira EU

V nadaljevanju je Raško sindikalne zaupnike seznanil z delom medregijskega sindikalnega sveta, ki so ga pred dvema letoma ustanovili sindikalisti Koroške, Gorenjske in avstrijske Koroške. Program sveta so pred kratkim potrdili tudi v Bruslju. Evropska unija bo za izvedbo tega programa naslednje leto namenila 65.000 evrov. Ta sredstva bodo porabili za jezikovno izobraževanje sindikalnih zaupnikov z obeh strani meje (prvi tečajji se bodo začeli že januarja naslednje leto), za skupne sindikalne delavnice ter za ekskurzije (sindikalski zaupniki iz Slovenije bodo obiskali nekaj podjetij na avstrijskem Koroškem in obratno).

V razpravi o aktualnih nalogah so udeleženci opozorili

Metka Roksančič: S članstvom v Evropski konfederaciji sindikatov se je ZSSS dobro usposobila na vstop v Evropsko unijo.

še na celo vrsto problemov, ki pestijo delavce. Na Koroškem je še vse preveč dela in zaposlovanja na črno, kar znižuje ceno dela. Prav tako pa ceno dela znižuje delo preko študentskih servisov, ki ga nekateri zlorabljajo.

Veliko nepravilnosti je tudi pri urejanju delovnopравниh razmerij. Tako denimo nekateri delodajalci ponujajo delavcem ob zaposlitvi v podpis tudi prazne liste, na katere lahko kasneje napišejo njihovo odpoved. Posamezni delodajalci ponujajo delavcem v podpis dokumente, ki jih delavci ne utegnejo niti prečitati. Ta del razprave na so končali z apelom, naj delavci ne podpisujejo ničesar, česar niso skrbno prebrali in proučili, kajti po toči zvoniti je prepozno! Najbolje je, da delavci o delovnopравниh zadevah komunicirajo z delodajalcem po pošti. Tako bodo imeli dovolj časa, da vsak dopis proučijo in se posvetujejo s službo pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS, ki ima uradne

ure vsak četrtek od 10. do 12. ure na Ravnah in od 13. do 15. ure v Slovenj Gradcu.

Delavci morajo skrbno proučiti tudi plačilne liste, ki jih marsikateri delodajalec namenoma sestavlja kar se da zapleteno in nerazumljivo. Če delavec ne hrani pravilno sestavljenih plačilnih list, v primeru stečaja ali prisilne poravnave težko zaščiti svoje terjatve iz naslova premalo izplačanih plač.

Udeleženci seminarja so v skladu s pozivom Dušana Semoliča spregovorili tudi o izplačilu 13. plače in božičnice. Ugotovili so, da takšni pozivi vodstva ZSSS niso zaman, saj se število podjetij, ki izplačujejo 13. plačo ali božičnico, iz leta v leto povečuje. Sindikati si morajo še naprej prizadevati tudi za udeležbo delavcev pri delitvi dobička.

Kaj lahko delavci pričakujejo od članstva Slovenije v EU?

Izvršna sekretarka ZSSS Metka Roksančič je predstavila temo Mi v Evropi. Opozorila je, da se takoj po vstopu Slovenije v Evropsko unijo ne bo veliko spremenilo, le na mejah z Italijo, Avstrijo in Madžarsko ne bo več carinikov. Dolgoročno pa si v Sloveniji zaradi vstopa v Unijo lahko obetamo večje blagostanje in boljše življenje. V Sloveniji smo se na vstop dolgo in uspešno pripravljali, zato je naša država med vsemi kandidatkami najboljše pripravljena za polnopravno članstvo v Evropski uniji. V zvezi s tem je Roksančičeva opozorila, da smo se na vstop pripravljali zaradi nas samih.

Evropska unija želi imeti najbolj konkurenčno gospodarstvo na svetu ter biti največji svetovni proizvajalec blaga in storitev. V takšni družbi bo naše gospodarstvo lahko konkurenčno samo uporabo znanja, z inovacijami in kakovostjo. Dolgoročno gledano z nizko ceno dela v Evropski uniji ne bo moglo preživeti nobeno gospodarstvo. Slovenija je faza, ko je bila cena dela najnižja,

na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja preživela, zdaj pa je naše gospodarstvo v fazi razvoja in rasti. Gospodarska rast v Sloveniji je bila v zadnjem obdobju dvakrat večja kot v Evropski uniji.

Medtem ko se naša država še pripravlja za vstop v Evropsko unijo, pa so Svobodni sindikati že v njej. Če je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije polnopravna članica Evropske konfederacije sindikatov (EKS), je Roksančičeva meni, da je bilo članstvo v EKS za Svobodne sindikate zelo koristno, saj so se usposobili za delovanje v Uniji. V EKS pa so naši sindikalisti videli tudi, kaj pomeni biti delavec v Evropski uniji, kaj delojemalci uživajo vse spoštovanje. Brez sodelovanja v EKS ZSSS ne bi bila pripravljena na vstop naše države v Unijo.

Roksančičeva je predstavila tudi ustroj Evropske unije, ki je pogodbeno združba. Še zlasti je govorila o njeni socialni politiki in zaposlovanju. Ti dve področji države vključene v Unijo, urejajo z nacionalno zakonodajo, vendar pa morajo slediti skupnim smotrom in ciljem Evropske unije. Članice skupno urejajo predvsem tista vprašanja, ki zadevajo skupni evropski trg. Pogoji poslovanja področja namreč morajo biti enaki ne glede na to, v kateri državi podjetje posluje, saj bi sicer na skupnem trgu prišlo do neljalne konkurence. Zato Evropska unija določa minimalne standarde, ki jim morajo zadostiti vse države članice. Roksančičeva je med drugim spregovorila tudi o delovnih migracijah. Točnih podatkov o tem, kolikšno Slovencev dela v Uniji, ni. Evropska komisija ocenjuje, da ta čas dela v EU okoli 20.000 delavcev iz Slovenije. Po slovenskih ocenah, ki slonijo na podatkih o prehrani, je Slovenije, v Italiji pa 6500.

Vprašanja udeležencev seminarja kažejo, da so predvsem dela, poslovanja in življenja v Evropski uniji vrsta sindikalna tema.

Tomaž K...

V Mariboru odprli nov poštni logistični center

V industrijsko-poslovni coni na Tezmem v Mariboru je Pošta Slovenije konec prejšnjega tedna predala na menu nov logistični center. Številnim poštnim delavcem so se pridružili tudi predsednik vlade Anton Rop, generalni direktor mednarodnega urada Svetovne poštne zveze Thomas E. Leavey, minister za informacijsko družbo Pavel Gantar in mariborski župan Boris Sovič.

Direktor Pošte Slovenije Alfonz Podgorelec je v pozdravnem govoru dejal, da je slovenska pošta končala proces racionalizacije svojih logističnih centrov, v okviru katerega sta logistična centra v Ljubljani in Mariboru nadomestila osem manjših. Izgradnja in oprema novega centra je stala več kot 9,5 milijarde tolarjev, v njem pa bodo na novo zaposlili 60 delavcev, od tega deset že letos.

Thomas E. Leavey, iz Svetovne poštne zveze, ki združuje poštarje iz 188 držav, je dejal, da so slovenski

Slovesnega odprtja centra so se udeležili številni poštni delavci iz celotne severovzhodne Slovenije.

poštari ravnali pravilno, ko so se odločili za modernizacijo, saj drugače ne bi mogli ohraniti svoje vloge v dinamični informativni družbi. V tem pogledu je lahko Pošta Slovenije za zgled mnogim poštam v Evropi in svetu.

Premier Anton Rop je poudaril, da sodi Pošta Slovenije, ki zaposluje 6000 delavcev in ima na 500 poštah 1200 poštnih okenc, med najpomembnejša slovenska javna podjetja. Od leta 1995 do danes je Pošta Slovenije v svoj razvoj vložila okoli 50 milijard tolarjev, od tega polovico lastnih sredstev.

"Verjamem, da so ljudje s pošto na splošno zadovoljni ter da bo center omogočil, da bodo šla še naprej v korak s časom. Tudi pošta je eden izmed tistih sistemov, po katerih lahko sodimo, kako nam gre. Takšna ocena seveda ne temelji le na hitrosti pošte, ampak in zlasti tudi na inovativnih rešitvah. Upoštevati namreč moramo tako tehnološki razvoj kot naš socialni kapital," je dejal premier.

Podpredsednica Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ) in predsednica sindikalne podružnice v poštni enoti Maribor Hedvika Možina nam je po slovesnosti povedala: "V novem logističnem centru bodo imeli zaposleni mnogo boljše pogoje dela. Delo ne bo samo lažje, temveč tudi bolj zdravo in varno, saj je v njem najsodobnejša oprema. Sindikalisti smo hvaležni vodstvu Pošte Slovenije, da je z izgradnjo novega centra tako lepo poskrbelo za ustrezne delovne pogoje zaposlenih."

Na odprtju poštnega centra so bili tudi (z leve) direktor Pošte Slovenije Alfonz Podgorelec, predsednik vlade Anton Rop, minister za informacijsko družbo Pavel Gantar in mariborski župan Boris Sovič.

V poslovni enoti pošte v Mariboru je zaposlenih okoli 1200 delavcev - od tega jih je 85,5 odstotka članov SDPZ. "Zaposleni imamo plače po kolektivni pogodbi. Vodstvo podjetja spoštuje tudi vsa druga določila kolektivne pogodbe, ki določajo višino regresa za letni dopust, regresa za malico, povračila stroškov prevoza na delo in z dela, jubilejnih nagrad in druge pravice delavcev," je dejala Možinova. "Socialni dialog

v naši poslovni enoti in na ravni podjetja je dobro razvit, saj je sodelovanje vodstva podjetja in sindikata naravnost zgledno.

Najbolj pomembno pa je, da bo podjetje zaradi odprtja novega logističnega centra odprlo 60 novih delovnih mest, ki jih v Mariboru tako primanjkuje," je poudarila Hedvika Možina.

Tomaz Kšela

Vzajemna, d.v.z., Vošnjakova ulica 2, 1000 Ljubljana, www.vzajemna.si

VZAJEMNA

zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

Darilo študentkam

Vsem študentkam, ki boste postale mamice, podarjamo darilni bon za nakup opreme za vašega dojenčka. Darilo velja za redne študentke in brezposelne izredne študentke, ki boste rodile med 1. 6. 2003 in 31. 5. 2004. Več informacij o pridobitvi darilnega bona lahko dobite na spletni strani www.vzajemna.si ali na brezplačnem telefonu 080 20 60.

SINDIKALNA LISTA

december 2003

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP za gospodarstvo)

Javni sektor*
(nekdanje negospodarstvo)

PRVI DEL

SIT

SIT

1. DNEVNICE

– cela dnevnic (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. KILOMETRINA

(od 16. 9. 2003)	55,11	55,11
(od 14. 10. 2003)	55,71	55,71
(od 25. 11. 2003)	55,98	55,98

3. LOČENO ŽIVLJENJE

	100.081,00	65.845,00
--	------------	-----------

4. PRENOČIŠČE – Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. REGRES ZA PREHRANO (od 1. 7. 2003)

– po SKPGD (na delovni dan)	725,00	725,00
-----------------------------	--------	--------

DRUGI DEL

1. JUBILEJNE NAGRADE

po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	71.171,00	55.354,00
– za 20 let	106.757,00	83.031,00
– za 30 let	142.342,00	110.708,00

2. ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI

	500.406,00	754.446,00
--	------------	------------

oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. SOLIDARNOSTNE POMOČI

po SKPGD		
– ob smrti delavca	150.122,00	110.708,00
– ob smrti v ožji družini	75.064,00	/

4. MINIMALNA PLAČA (od 1. 8. 2003)

	110.380,00	110.380,00
--	------------	------------

5. ZAJAMČENA PLAČA (od 1. 8. 2003)

	52.177,00	52.177,00
--	-----------	-----------

6. REGRES ZA LETNI DOPUST

– minimalni regres za leto 2003	132.170,00	132.170,00
– najvišji regres za leto 2003	176.037,00	70 % povprečne slovenske plače

*1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za letni dopust v negospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.

4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za januar 2003 znaša 52.473 SIT na mesec.

5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Strokovna služba ZSSS

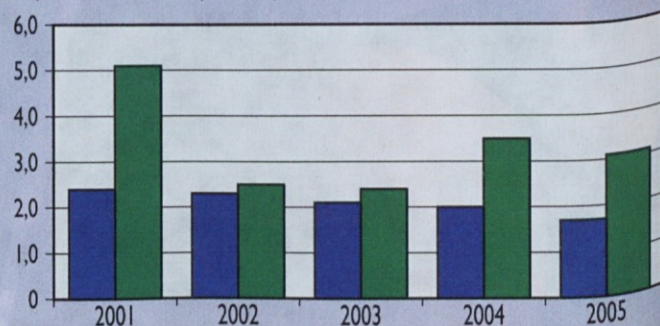
i n f o r m a c i j s k i k o t i č e k

Primerjava inflacije v evro področju in državah pristopnicah

Leto	Evro področje*	Države pristopnice
2001	2,4	5,1
2002	2,3	2,5
2003	2,1	2,4
2004	2,0	3,5
2005	1,7	3,1

Vir: Evropska komisija

* Belgija, Nemčija, Grčija, Španija, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Avstrija, Portugalska, Finska

k r i ž a n k a

AVTOR: RUDI MURN	KONICA	MLEČNI IZDELEK	IVAN MINATTI	POVRATNA TEKMA	DE	VELIKA JEZA	AMER. FILM. IGRALKA CARRERE	RADO CASL	DRŽAVA Z GLAV. M. LUANDA	KRALJ MATJAŽ (MATIJA)	OKUSNA MORSKA RIBA BREZ LUSK	DREVESNI PANJ
OSJE GNEZDO					MANJŠA MORSKA PTICA PRISTOJBINA							
SOMERNOST												
TURČIJA			VABA (ZASTAR.) DESNI PRITOK RONE					ZG. DEL SAPNIKA KUHINJ. ZACIMBA				
DARE ULAGA	VEČJE MESTO NA NIZOZEMSKEM	RIBIŠKA PRIPRAVA KDOR POSTAVI SRANGO				ARABSKI KNEZ	SOVJI SAMEC SOVRAŽNIK ŽENSK					
												CARRERE, Tia - amer. filmska Igraika
												SREDSTVO ZA ČIŠČENJE KOVIN. PREDMET.
POŠKODBA					IVAN ZAJC PLETENO OGRINJALO			NALEZLJIVO VNETJE KOŽE	ITAL. PRISTAN. MESTO OB JADRANU	BORIS STREL		
ŠTEVNIK				PREDSTOJ. KAPITLJA DANSKI OTOK						ANTON INGOLIČ OČE		
CIRIL GREGOR			ALUMINIJ RAFKO IRGOLIČ			FR. FILM. IGR. DE-PARDIEU KARLOVAC						
HARLEKINSKO VEDENJE												
FRANC. PESNIK TZARA								JEZERO NA OTOKU LUZONU, FILIPINI				

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na kupon, ga izrežite in na dopisnici pošljite na naslov:

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97.

Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova, davčne številke in davčne izpostave. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka, 15. decembra 2003.

Pravilna rešitev gesel iz 40. številke Delavske enotnosti:

PAVLE VRHOVEC

Nagrado prejme: DARINKA HRASTAR, Cankarjeva 8, 1230 Domžale

KUPON

GESLA: DE 42

h u m o r

RAZMNOŽEVANJE

"Kako se razmnožujejo amebe?"
 "Z delitvijo celice!"
 "Kako pa osli?"
 "Na volitvah!"

RESNIČNA

"Halo, ali sem dobil telefonsko centralo naše vlade?"
 "Da, prosim ,kaj želite?"
 "Ali dela pri vas gospod Dimitrij?"
 "Kje pa. On samo potuje po svetu!"

DOBRE MOŽNOSTI

"Gospod doktor, koliko možnosti imam, da preživim operacijo?"
 "Petdeset odstotkov!"
 "To je vendar grozno!"
 "Nič naj vas ne bo strah. Danes bom imel skupno šest operacij, trije pacienti pa so že umrli."

IZGUBLJEN PES

"Zakaj pa jočete, gospod policaj?"
 "Vrhunsko dresiranega psa sem izgubil."
 "Če je zares dresiran, se bo že sam vrnil."
 "On že, kaj pa jaz!"

MAMICA

"Otroci, danes se bomo učili, kako je nastal človek."
 "Gospod učitelj, moja mamica pravi, da smo nastali iz opic."
 "Janezek, to sem že sam opazil, vendar danes nimamo časa, da bi se pogovarjali o poreklu tvoje mame."

PRI SLOVENŠČINI

"Janezek, sklanjaj besedo tabla!"
 "Tabla, table, tabli ..."
 "Kako pa se sklanja babica?"
 "Zelo težko. Vse, kar ji pade na tla, ji moram jaz pobrati!"

naročilnica

Naročamo _____ izvodov priročnika za sindikalne zaupnike **Osnove ekonomije in plačnega sistema** avtorja **Braneta Mišiča**. Cena izvoda je 1500 tolarjev (DDV vključen v ceno).

Naročamo _____ izvodov knjige **Dokumenti 4. kongresa ZSSS**. Cena izvoda je 1500 tolarjev (DDV vključen v ceno).

Naročene priročnike in/ali knjige pošljite na naslov: _____

Naslov plačnika: _____

Naročilnico pošljite na naslov: **ZSSS, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97**, ali po faksu **01/231-72-98**.

Davčna številka plačnika: _____

Če želite priročnik in/ali knjigo prevzeti osebno ali po pošti obkrožite:

Osebno

Po pošti

Žig in podpis odgovorne osebe: _____

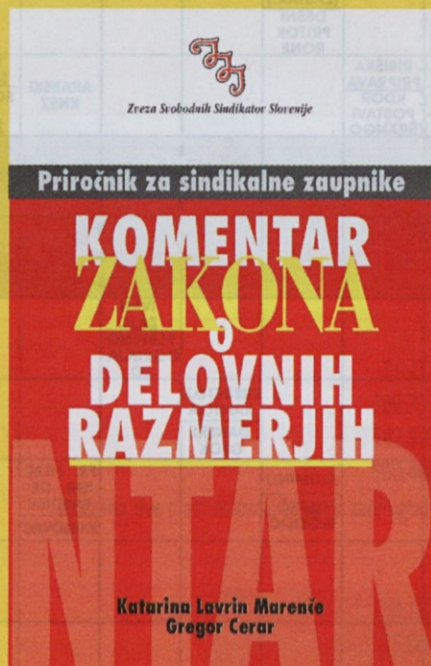
Tedenski počitek

156. člen

- (1) Delavec ima v obdobju sedmih zaporednih dni, poleg pravice do dnevnega počitka iz prejšnjega člena, pravico do počitka v trajanju najmanj 24 neprekinjenih ur.
- (2) Če mora delavec zaradi objektivnih, tehničnih in organizacijskih razlogov delati na dan tedenskega počitka, se mu zagotovi tedenski počitek na kakšen drug dan v tednu.
- (3) Minimalno trajanje tedenskega počitka, določeno v prvem odstavku tega člena, se upošteva kot povprečje v obdobju 14 zaporednih dni.

Komentar:

Poleg dnevnega počitka pripada delavcu tudi tedenski počitek v trajanju 24 nepretrganih ur. Delavec ima na podlagi tega torej v obdobju sedmih zaporednih dni pravico do 36 ur počitka (24 ur tedenskega počitka in 12 ur dnevnega počitka). Drugi odstavek posredno določa, da obstaja neki dan, ki se šteje kot dan tedenskega počitka. Načeloma se je kot dan tedenskega počitka v našem življenju uveljavila nedelja. Drugi odstavek pa določa, da je treba delavcu, ki

mora zaradi objektivnih, tehničnih in organizacijskih razlogov delati na dan tedenskega počitka, zagotovi tedenski počitek kakšen drug dan v tednu. Izrecno torej dan tedenskega počitka ni določen. Tretji odstavek določa, da se minimalni tedenski počitek upošteva kot povprečje v obdobju 14 zaporednih dni. Določba pomeni, da ni nujno, da se delavcu zagotovi tedenski počitek v prvih sedmih zaporednih dneh, ampak šele v drugih sedmih dneh

Pr pripravljamo novo knjižico
Braneta Mišiča:

Oris nastajanja kolektivnih pogodb in socialnih sporazumov.

Izšla bo predvidoma decembra!

(v obdobju 14 dni zapored). V takšnem primeru se mora delavcu zagotoviti ustrezno daljše trajanje počitka, da ima zagotovljen povprečen minimalni tedenski počitek.

Če delodajalec krši 155. člen in delavcu ne zagotovi tedenskega počitka, ima inšpektor za delo pravico in dolžnost, da mu z odločbo odredi, da zagotovi izvajanje zakona, prav tako pa je delodajalec v tem primeru kaznovan.

naročilnica

Naročamo _____ izvodov **Priročnika za delo sindikalnih zaupnikov – Komentarja zakona o delovnih razmerjih**, avtorjev **Katarine Lavrin Marenčič** in **Gregorja Cerarja**, univerzitetnih diplomiranih pravnikov iz strokovne službe ZSSS. Cena izvoda priročnika je za sindikalne organizacije in njihove člane, povezane v ZSSS, 3000 tolarjev, za vse druge pa 6000 tolarjev (DDV je v vključen v ceno). Naročniki lahko priročnik prevzamejo osebno na Dalmatinovi 4 v Ljubljani in ga tam tudi plačajo. Tistim, ki priročnik želijo prejeti po pošti, bo dostavljen v tednu dni po plačilu računa.

Naročene priročnike pošljite na naslov: _____

Naslov plačnika: _____

Naročilnico pošljite na naslov: **ZSSS, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97**, ali po faksu **01/231-72-98**.

V priročniku so komentirane novice v novem zakonu o delovnih razmerjih.

Priročnik je nepogrešljiv za vse sindikalne zaupnike, saj so v njem strokovni odgovori na vprašanja, ki jih bodo morali reševati pri svojem delu.

Davčna številka plačnika: _____

Če želite priročnik prevzeti osebno ali po pošti obkrožite:

Osebno

Po pošti

Žig in podpis odgovorne osebe: _____

Sem član sindikata dejavnosti (vpiši sindikat)